

VIDRA -POARTA VRANCEI-

Valeriu D. Cotea

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

VALERIU D. COTEA

Vidra – Poarta Vrancei

Părinților mei și soției

ADDENDA 1

Simion Matei: *Satul meu*

ADDENDA 2

Păuna S. Matei: *Din trecutul școlii primare Vidra - Putna*

TIPO MOLDOVA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consilier științific:

Prof. univ. dr. Cătălin Bordeianu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.)

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
----------------------	---

Partea I-a

Vidra – strada la Poarta Vrancei	7
Numele <i>Vrancea</i>	8
Județul Vrancea	21
Vrancea geografică	28
Vrancea „Țara curențurilor”	33
Economia Vrancei	37
Dimensiuni spirituale a Vrancei	47
Pagini din istoria Vrancei	59
Lupta vâncivilor pentru apărarea întregității teritoriului lor strămoșesc	59
„Procesul cel mare”	64
Alte fapte notabile în istoria Vrancei	71
Flaouri și clădiri vrancene	84

Partea a II-a

Numele localității Vidra	107
Consemnări istorice despre Vidra și satele sale componente	110
Vidra – poziție geografică	117
Vidra – cadru natural	120
Populația comunei	128
Economia comunei	163
Teritoriul și modul său de folosință	169
Lăcașurile de lemn la Vidra	175
Viața spirituală și culturală	185
Bisericele	185

Școli	194
Asistența medicală și sănătate	218
Primăria și alte instituții	227
Papuri eroice vidrene	231
Evrosimul vidrenilor în Razboiul de întregire a Neamului	231
Umbră pe trupul însângerat al Vrânței în Primul Razboi Mondial	247
Evrosimul vidrenilor în cel de Al Doilea Razboi Mondial	251
Conștiințe și energie la Ponta Vrancei	274
O familie vrânceană – Cotea	291
Bibliografie	300
Adenda 1 – Simpon Matei, <i>Sărbătorile</i>	309
Adenda 2 – Ponta S. Matei, <i>Doi trecentul școlii primare Vidra – Putna</i>	329

Cuvânt înainte

Lămurirea de față și are motivația în îndemnul meu constant, ce și au exprimat dorința de a și vedea, consemnate într-o carte, datele obârșiei și locului, precum și participarea oamenilor acestor plaiuri la întemeierea și existența neamului nostru. M-am abătut asupra lor în ca mod ce pot deopotrivă în mine matricea ținutului.

Prezenta scriere nu se vrea o monografie, în sensul tiparului clasic pe care necesa îl implică, ci mai curând o scriere retrospectivă de tipul strădaniilor vechilor învățați cărturari ai lui Spăru Haret. Asemenea scrieri aproape că au dispărut, nu însă și nostalgia lor.

Desa lungul vremurilor, au apărut numeroase monografii ale unor localități mici mari sau mai mici din țară, mădesebi ale acelor sate și comune în care s-au născut și au trăit personalități ale culturii, științei și artei românești. Unele așezări, precum Ipotești, Hunulești, Liveni, Raginari, Stupea, Hobita, Lăneștii și multe altele, au generat clima adevărate legende datorită marilor spirite ce au imobilizat acele spații. Adesea monografiile devin câmp de identitate ale localităților respective în conștiința națională. Ele presupun, evident, o cercetare complexă. Această muncă nu are asemenea pretenții. Ea a izvorât și dintr-o dragoste nefericită pentru *Vidra* și oamenii ei, în mod deosebit pentru *Vidra*, localitate vrânceană în care m-am născut, am copilărit și de care mă legh îndelung mări. Prin ea aș dori să transmit generațiilor prezente și viitoare îndemnul de a cunoaște și păstra în memorie valorile durabile ale omului și adevăratele ale neamului care ne a zămislit.

Convins de aceste adevăruri, autorul se inclina cu smerență cuvenită memoriei străbunilor săi, a neamurilor săi învățați și se deschide cu dragoste către cei care l vor urma și care vor trebui să fie conștienți de îndemnul omului localilor nativi, a neamului lor și a perpetuarii a tot ce aureolează trecutul și, așa cum „*arhivele*” croniceanul, „*pe cele rele să le uităm*”.

Materializând aceste gânduri, autorul a trăit momente de aleasă mădăre spirituale care l-au apucat să dăltuiască, în cuvinte, idei și amintiri legate de localitatea vrânceană Vidra. Pentru el a fost o „*antologie*” leuina cu trecutul, discursul, prezentul, constant și cu toți cei ce sunt în viață sau au trecut în lumea umbrelor.

În scrierarea pe care profesorul universității Gh. I. Lămpărescu (1869-1939) a scris-o, în anul 1939, în Simion Hârnen (1898-1985), ce se îngrijea pe atunci de colecția „Comuna Vrancei”, întâlnim cuvinte care și pastrează adâncii lor semnificație și în zburcământa noastră actualitate: „*fate e bine când uităm*”.

aminceste tot de puțin și după puerele lui în locul unde se găsește... învățătura unui neam este făcută din scapările de o clipă în mintea omului sau altuia din fața lui, prinse pe harti și raspușite prin tipar pentru cei doi vecuri lui și pentru cei ce au să vie". Și încă: „Tebuie să de cunoștem neamul nostru cât mai bine și de aceea trebuie să adunăm cât mai mult din ce ne-a lăsat strămoșii”

Se știe că Anteu, a cărui mamă era Geeta, zeța pământului în mitologia elină, nu putea fi biruit în luptă, pentru ea, fiind tot timpul în contact cu țărâna care-l zădărnise, capota puterii noi. Heredea însă, aflându-și țărâna puterii nelăcăminte, a reușit să-l doboare desprinzându-l de pământ. Într-unul din sensurile majore ale mitului, care nu fiecare dintre noi este un fel de Anteu, care și pastrează autenticitatea și felul de a fi atât timp cât sufletul nu s-a despartit de pământ care-l adăugă timp?

Această lucrare, mai mult ca un fel de „*memorial*” al locurilor și al oamenilor de altădată, așa cum subliniam, decât un studiu monografic în adevărată accepție a cuvântului, n-a și fi putut vedea pentru lumina tiparului fără sprijinul unor oameni de mare suflet din partea locului și a unor specialiști de altădată pregătiți în diverse domenii de activitate, dintre care mă bucur eu a pot menționa aici pe Mireea Cîmboțaru, Constantin C. Cișorescu și Libertu Popescu (cercetător la Filiala Iași a Academiei Române), Nevelia Balu și Mihail Jurea, tde la Universitatea „Al. I. Cuza” Iași), ca și pe doamnele Corocla Cilinea (Pitești) și Tinsușca Moraru (București). Se cuvine să înserem aici un cuvânt de grațitudine consădită județean Vrancea, din care desprind cu plăcere numele președintelui Marian Opreșan, instituție ce a susținut material apariția cărții. Un cuvânt de mulțumire adresez lui Adoni Belbe pentru contribuția substanțială adusă la tehnoredactarea computerizată a textului, precum și lui Costică Răduț (Iocșani), care ne a asigurat execuția a numeroase fotografii. Dintre datele amănunțite culese de la fața locului, de mare valoare documentară sunt serierile elaborate de mumața mea învățătoare din am copilăriei, Simion și Păuna Măci, rămase în manuscris și oferite cu multă bunăvoință de fiica lor, distinsa profesoară Adriana Cornelia Proșa (Nușa Măci). Am resimțit ca o datorie de suflet obligația ca aceste pagini să le redăm, ca atare, în cele două volume ale lucrării, respectând particularitățile de limbă și stil ale autorilor precum și ortografia timpului în care au fost scrise.

În măsura destul de modestă a posibilităților, ne am hotărât totuși să punem la dispoziția din dorința de a permanentiza măcar o mică parte din frumusețile fără seamăn ale Vidrei, această „*gura de ra*” și în același timp „*gura de ra*” de intrare în țara Vrancea, curb de romani neînduplecați în pastoraia dreptății, dăruitor și libertăților lor.

Academician Valeriu D. Cotea